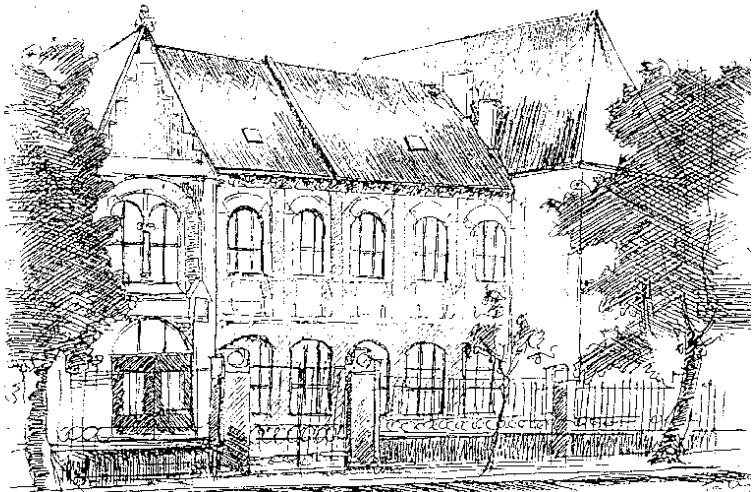

MŰSZAKI MECHANIKAI TANSZÉK GÉPÉSZETI MODELLEZÉS SPECIALIZÁCIÓ

2026. május 7.

Specializációfelelős: Dr. Szabó Zsolt

szazs@mm.bme.hu

Specializációfelelős: *Dr. Szabó Zsolt*

A specializáció oktatásáért felelős oktatási egység: *Műszaki Mechanikai Tanszék*

A specializációba történő belépés előzetes feltételei:

- *minimálisan teljesítendő kreditek száma: 90*
- *teljesítendő szigorlat(ok): **Matematika szigorlat***
- *teljesítendő tantárgyak: **Rezgéstan***
- *Létszámkorlát: 36 fő (rangsor: kumulált átlag)*

A specializáció képzési célja:

A Gépészeti modellezés specializáció célja olyan mechatronikai mérnökök képzése, akik alkalmasak a mechatronikai eszközök tervezése, működtetése során felmerülő igényes szilárdtest-mechanikai, áramlás- és hőtechnikai valamint elektromágneses problémák modellezésére azok elméleti hátterének alapos ismeretében, továbbá ezen modellek segítségével megfogalmazott feladatok megoldására, a modellek validálásához szükséges mérések illetve mérőeszközök megtervezésére.

Miben különleges a specializáció?

- Szélesebb körű modellezési ismeretek:
  - Mechanizmusok (sok DoF), robotszabályzás tervezési, szabályzási algoritmusai
  - Szilárdtest mechanikai, hőtani, áramlástanai problémák modellezése
  - Elektromágneses terek modellezése
- Matematikai – irányításelméleti ismeretek:
  - Differenciálegyenletek és numerikus módszereik
  - Optimális irányítások
- *A specializáció angol nyelven kerül meghirdetésre!*

Kiknek ajánljuk?

- Azoknak a Hallgatóknak, akiket érdekelnek
  - a mechanika további alkalmazási területei
  - a differenciálegyenletek analízise, számítógépes szimulációja
  - a mechanikai, áramlástani, hőtani, elektromágneses problémák modellezése
- **Továbbtanulás:**
  - MSc in Mechanical Engineering Modelling (angol MSc)
  - Gépészmérnöki MSc (Alkalmazott Mechanika spec.)
  - Mechatronikai mérnöki mesterszak
- **Elhelyezkedés:**
  - a mechatronikai eszközök tervezése területén
  - igényes műszaki számításokat, méréseket végző vállalatoknál

Tantárgyak

Tárgynév	KÓD	5.					6.					7.				
		ősz					tavasz					ősz				
		EA	GY	LAB	köv	kr	EA	GY	LAB	köv	kr	EA	GY	LAB	köv	kr
Áramlástan	BMEGEÁTMB21	2	1	1	v	5										
Differenciálegyenletek és numerikus módszereik mérnököknek	BMETE93AX11						2	1	0	v	4					
Végeselem módszer alapjai	BMEGEMMBXVE	2	0	1	f	3										
Hőtechnika	BMEGEENBMHO											1	2	0	f	4
Elektromágneses terek modellezése	BMEVIHVA002						2	0	2	v	4					
Termomechanika alapjai	BMEGEMMBXTE						1	0	1	f	3					
Robotmechanizmusok dinamikája	BMEGEMMBMRO						2	2	0	f	5					
Elektromechanika és alkalmazásai	BMEVIAUA038						2	0	2	v	5					
Áramlások numerikus modellezése	BMEGEÁTBM04											1	0	2	f	4
Optimális irányítás	BMEGEMIBMOI											2	0	1	f	3
Szakedolgozatkészítés													10		f	15

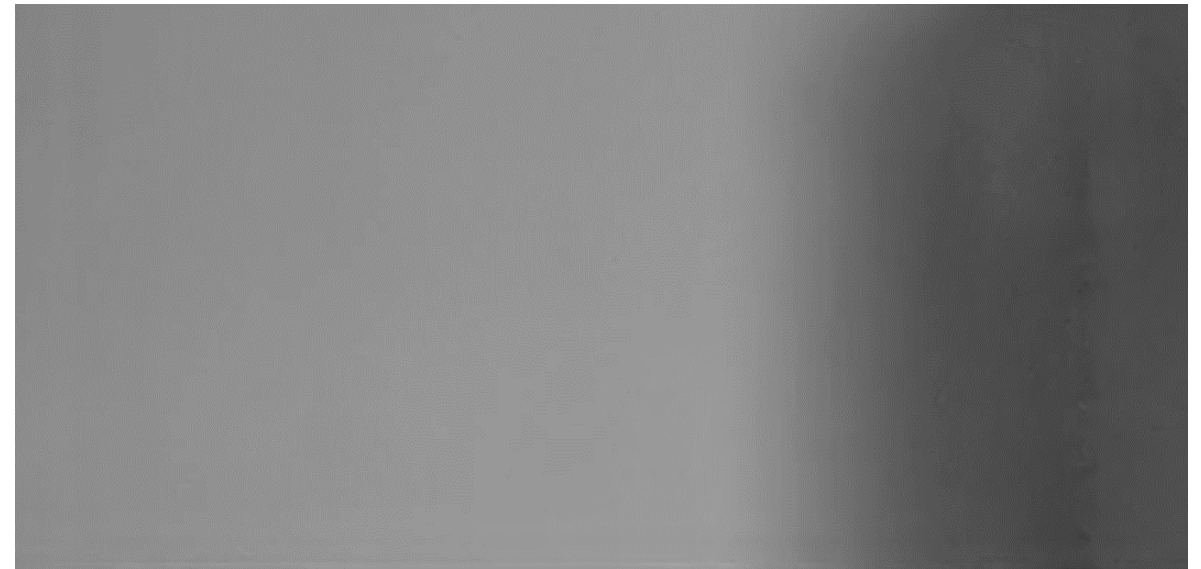
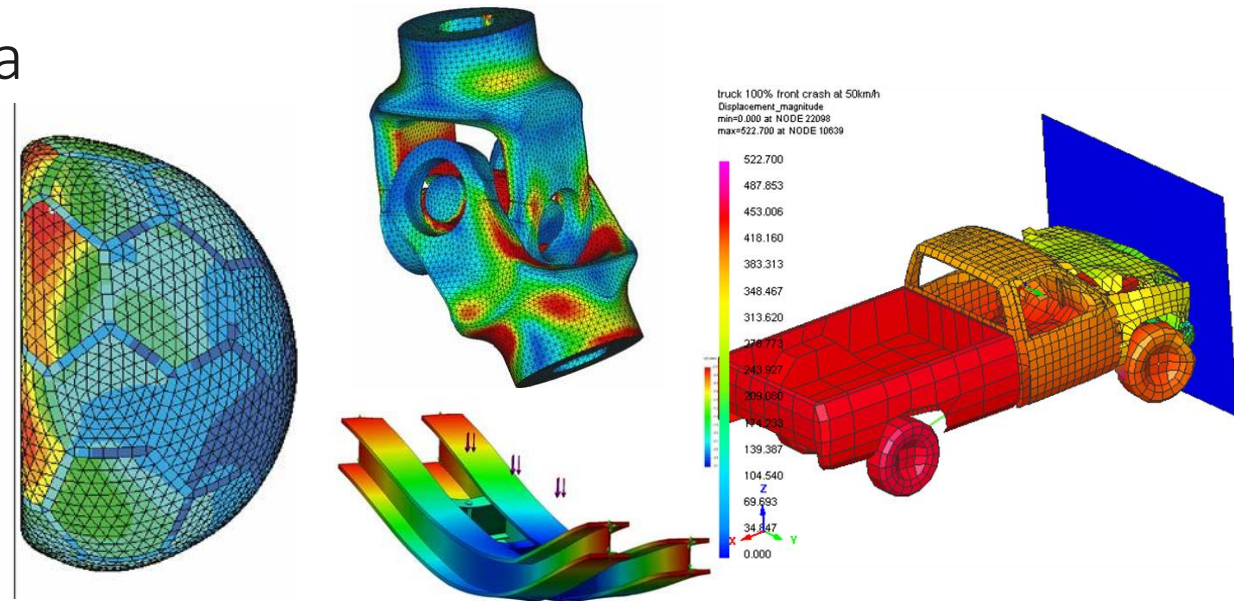
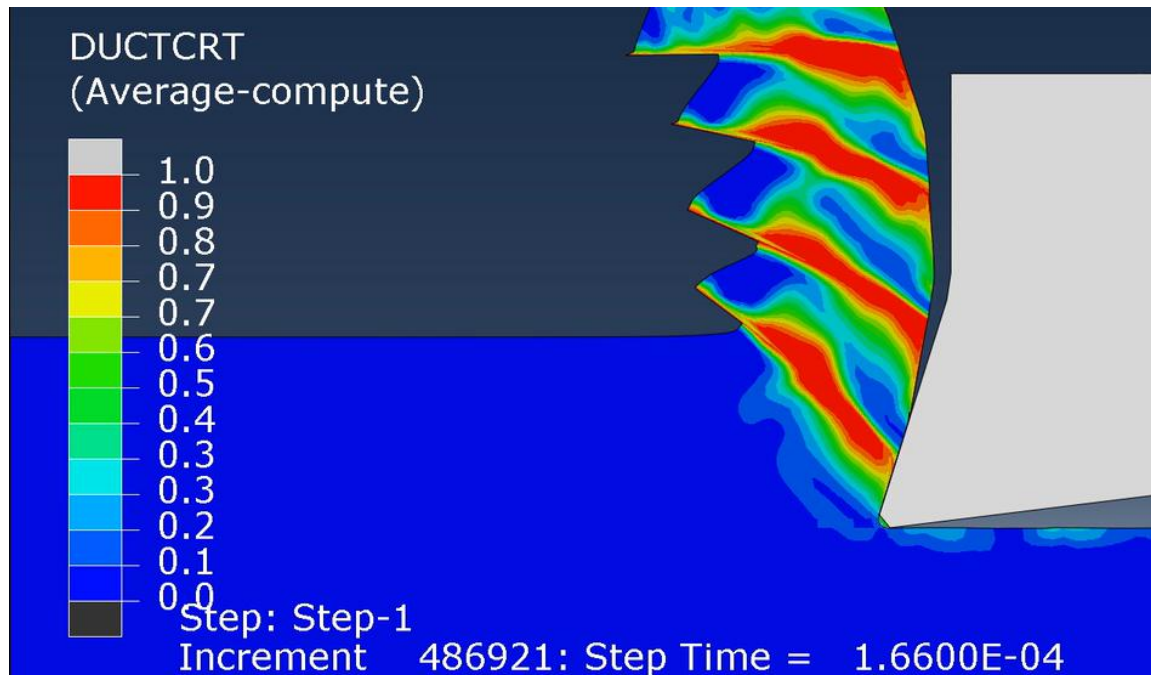
- **Végeselem módszer alapjai – Dr. Kossa Attila**

2:0:1 (e:gy:lab)

Kredit: 3 Köv.: f

Szem.: 5

Rugalmasságtani alapismeretek, végeselem számítás alapjai, alkalmazása, korlátai, összetett mechanikai feladatok numerikus megoldása, iparban használt szoftverek

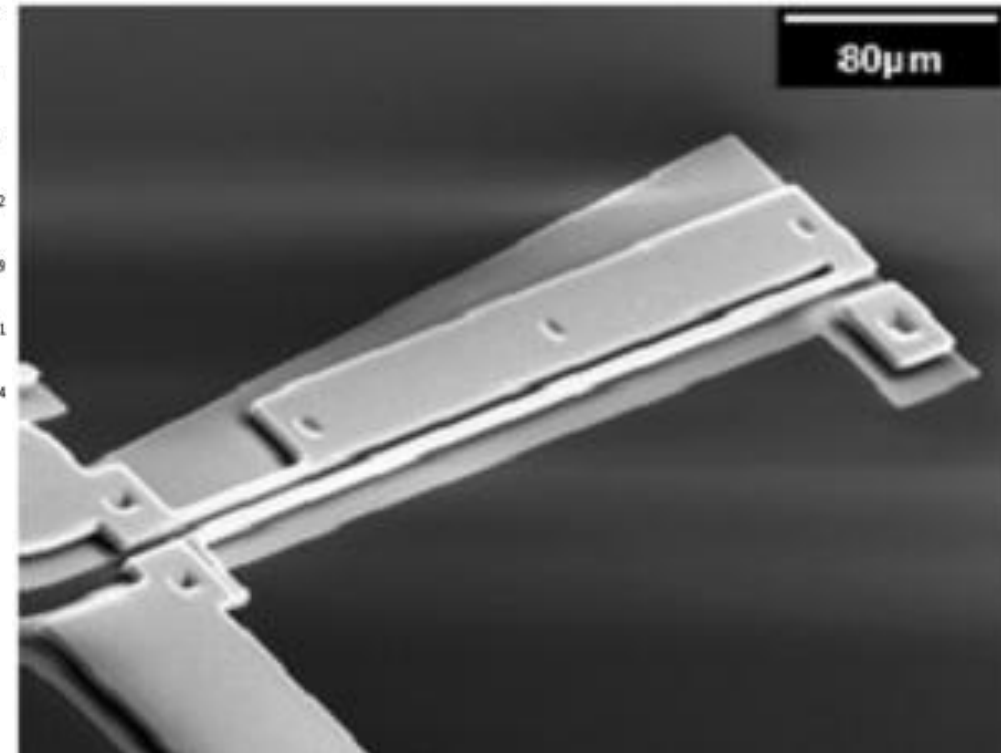
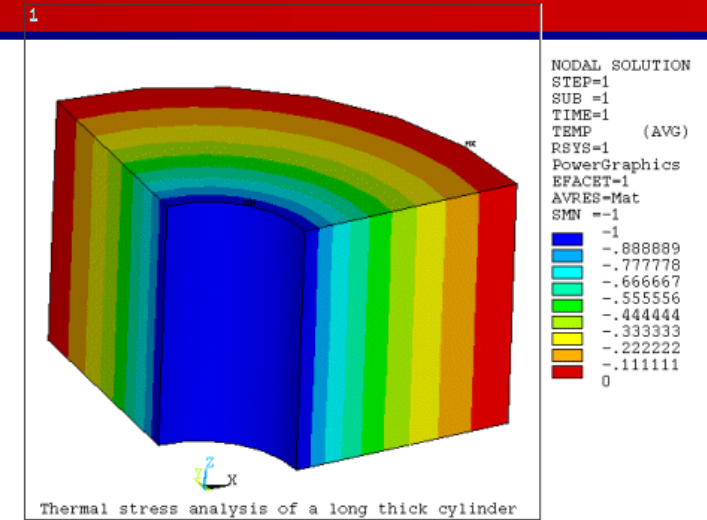
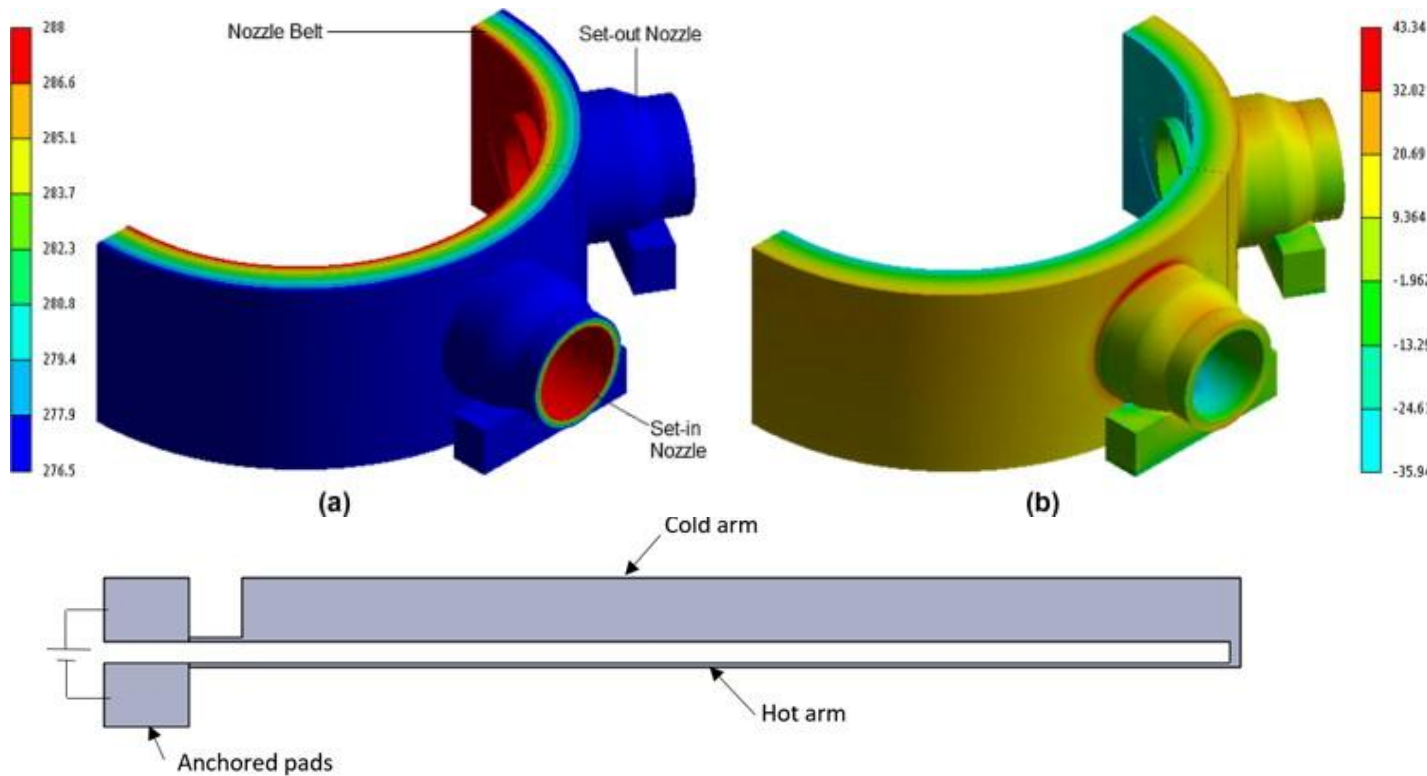
- Termomechanika alapjai – Dr. Hénap Gábor

1:0:1 (e:gy:lab)

Kredit: 3 Köv.: f

Szem.: 6

Hőfeszültségek, szilárdságtani és hőtani kapcsolt problémák,
MEMS rendszerek, VEM szimulációk

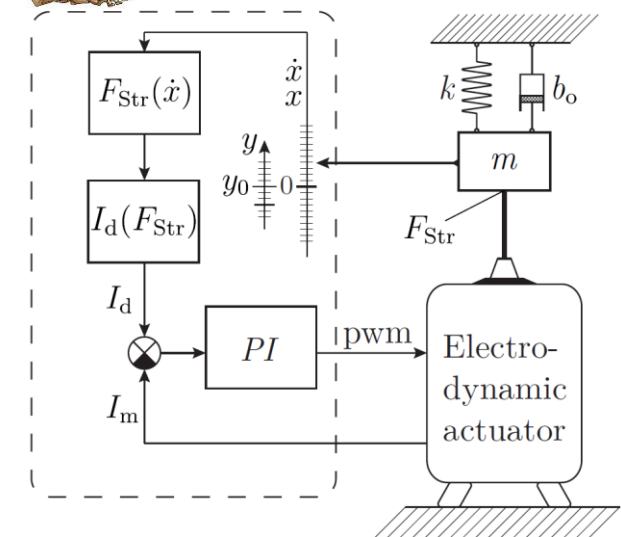
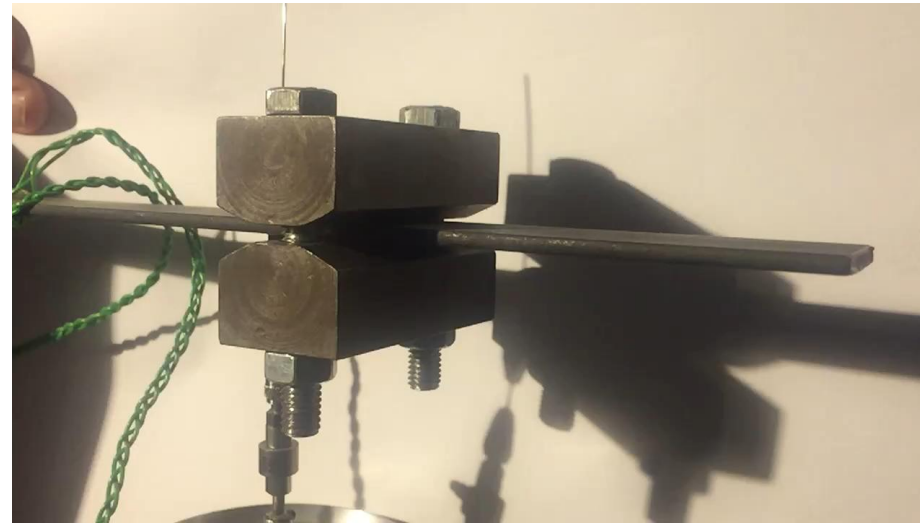
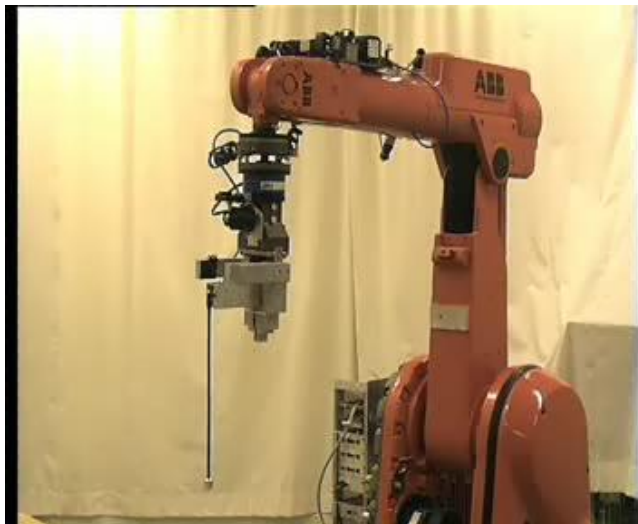
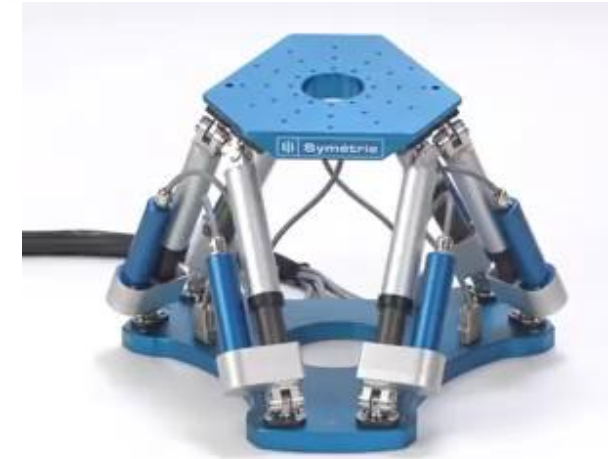
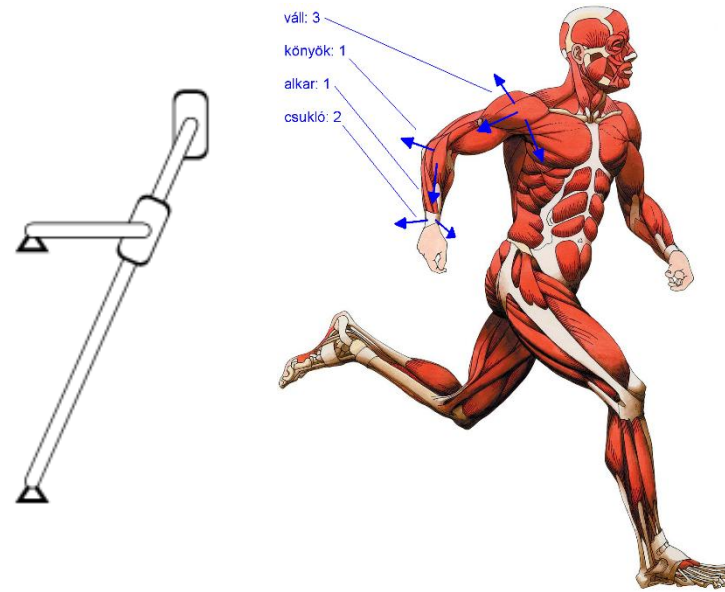
- Robotokmechanizmusok dinamikája – Dr. Stépán Gábor, Vizi Máté

2:2:0 (e:gy:lab)

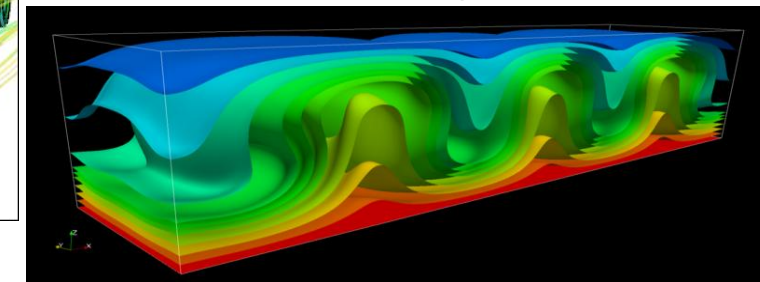
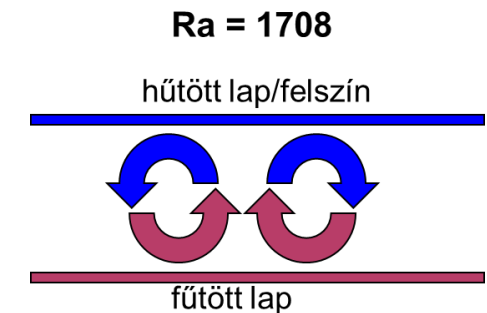
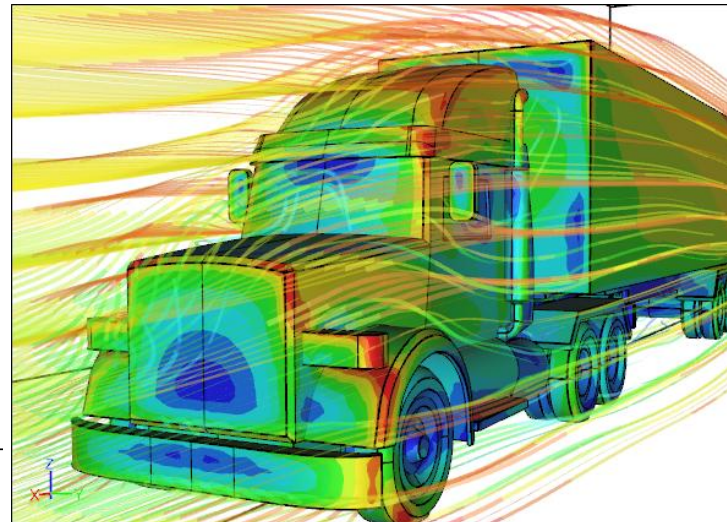
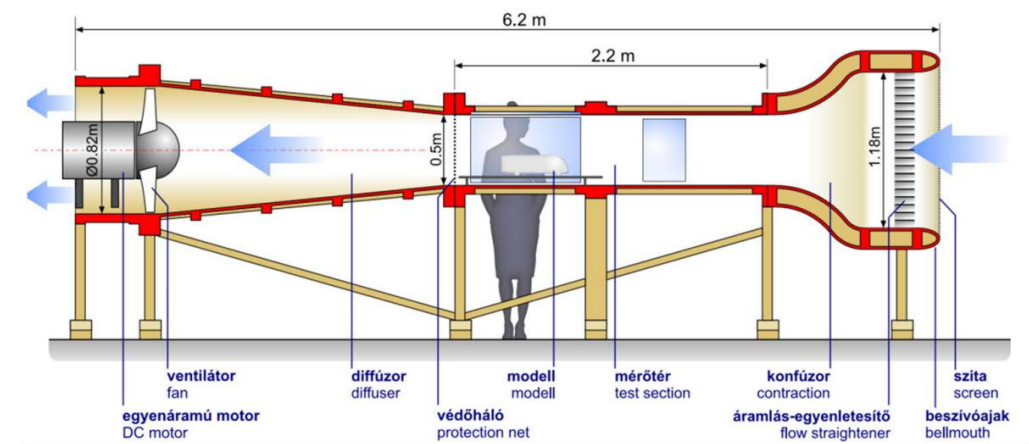
Kredit: 5 Köv.: f

Szem.: 6

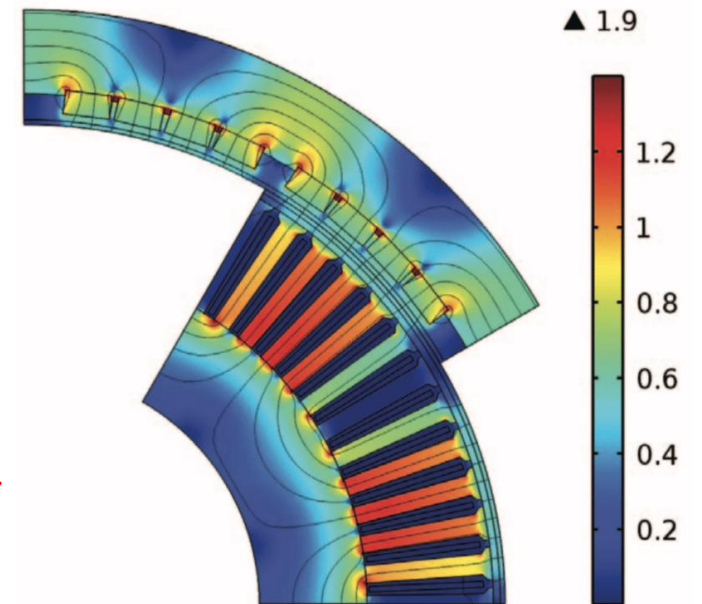
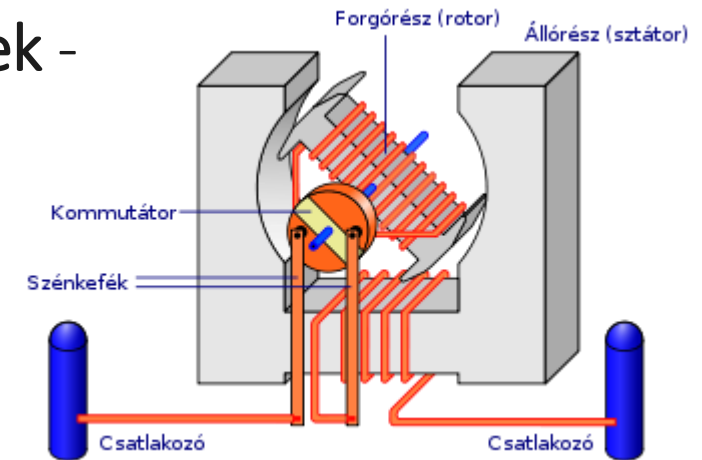
Mechanizmusok kinematikai és kinetikai analízise, tervezése. A mintavételezés hatása diszkrét rendszerekben, stabilitás pozíció- és erőszabályozás robotokban

- **Áramlástan** – Dr. Horváth Csaba (Áramlástan Tanszék)
Turbulens és lamináris áramlások vizsgálata, Navier-Stokes egyenlet...
- **Áramlások numerikus modellezése** – Dr. Kristóf Gergely (Áramlástan Tanszék)
CFD szimulációk alapjai, korlátai, határréteg áramlás, turbulencia modellezése
- **Hőtechnika** – Dr. Fülöp Tamás (Energetikai Gépek és Rendszerek Tanszék)
Hővezetés, hőterjedés, hősugárzás modelljei, peremfeltételek, hőellenállás számítása, a parciális differenciálegyenletek analitikus és numerikus megoldásai

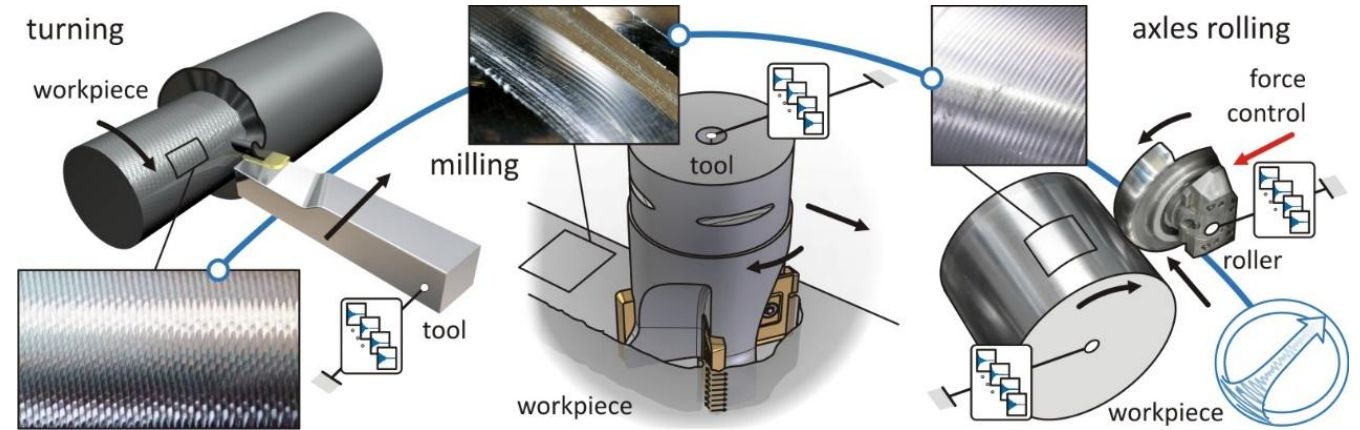
- Differenciálegyenletek és numerikus módszerek mérnököknek – Dr. Mincsovics Miklós (Differenciálegyenletek Tanszék)
Numerikus megoldási módszerek, stabilitás, parciális egyenletek, hővezetés, hűvek rezgései...
- Elektromágneses terek modellezése – Dr. Pávó József (HVT)
Maxwell-egyenletek, numerikus szimulációk és véges elem módszer
- Elektromechanika és alkalmazásai – Dr. Hamar János (AUT)
Szinkron és aszinkron gépek működése, teljesítményelektronikai alapismeretek
- Optimális irányítás – Dr. Takarics Béla (MOGI – SZTAKI)
LQR és H-végtelen szabályozó, robusztus irányítások elmélet

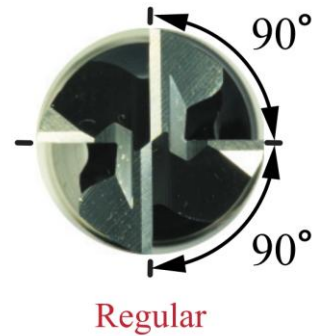
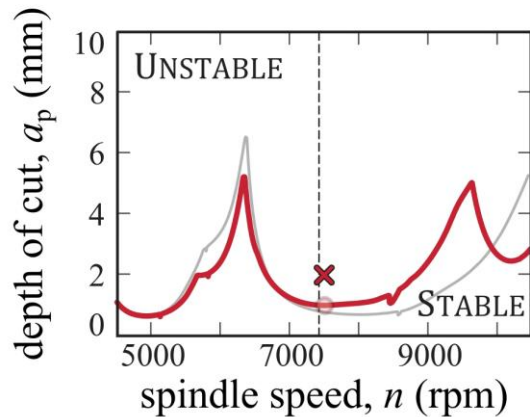

Kutatás - Szerszámgéprezgések

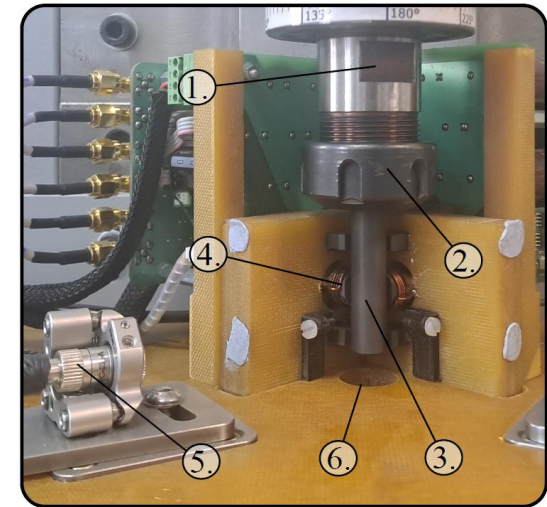
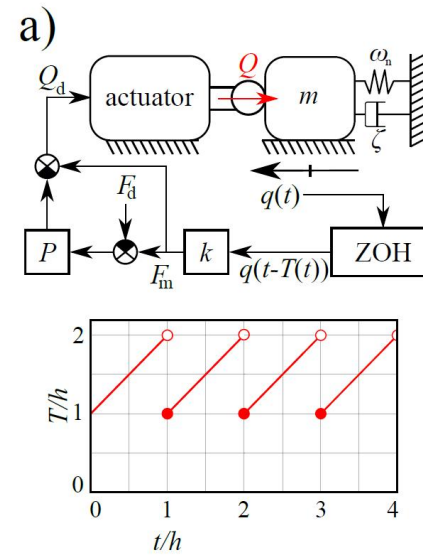
- Forgácsolási folyamat modellezése
- Regeneratív rezgések modellezése
- Stabilitási tartományok feltérképezése
- Rezgéscsillapítási és zajsökkentési metódusok
- Robottámogatásos gyártási folyamatok

Stability predictions

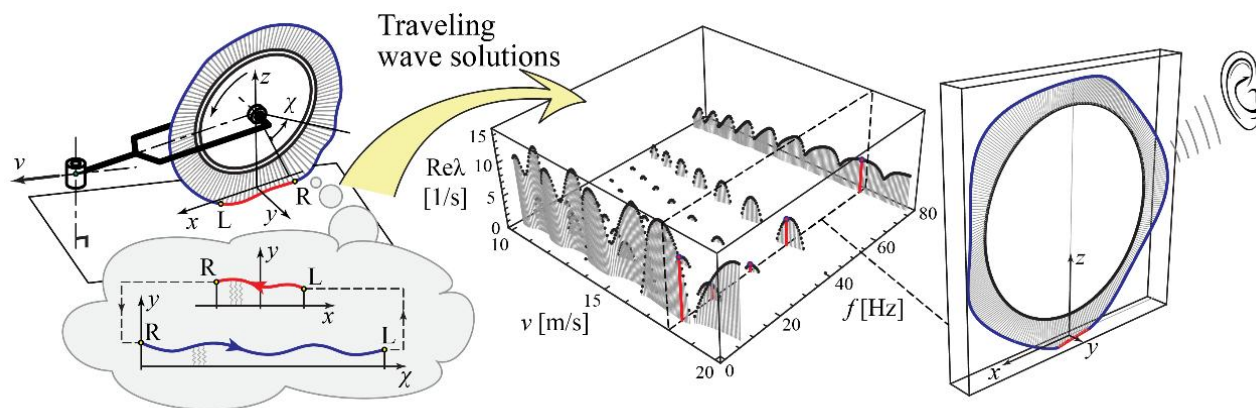
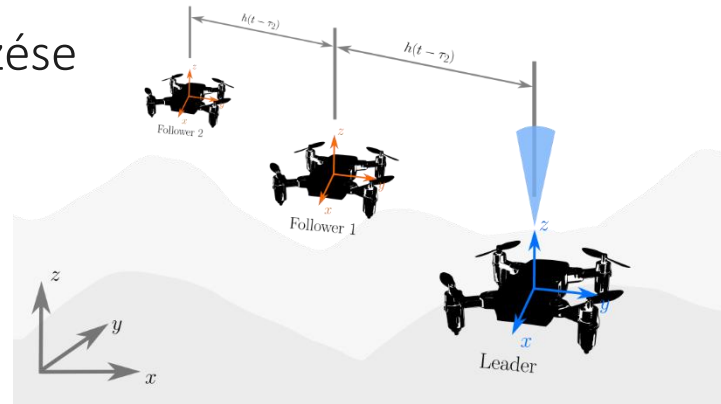
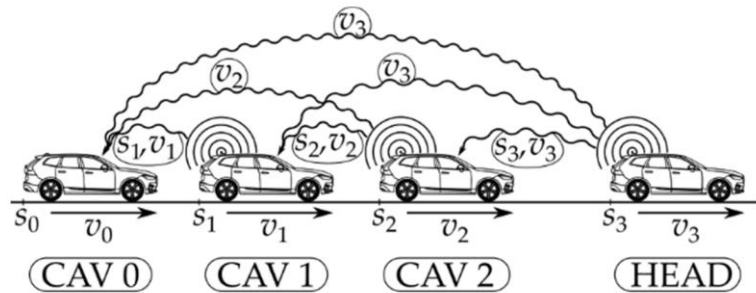

- With rotating spindle dynamics
- Without rotating spindle dynamics

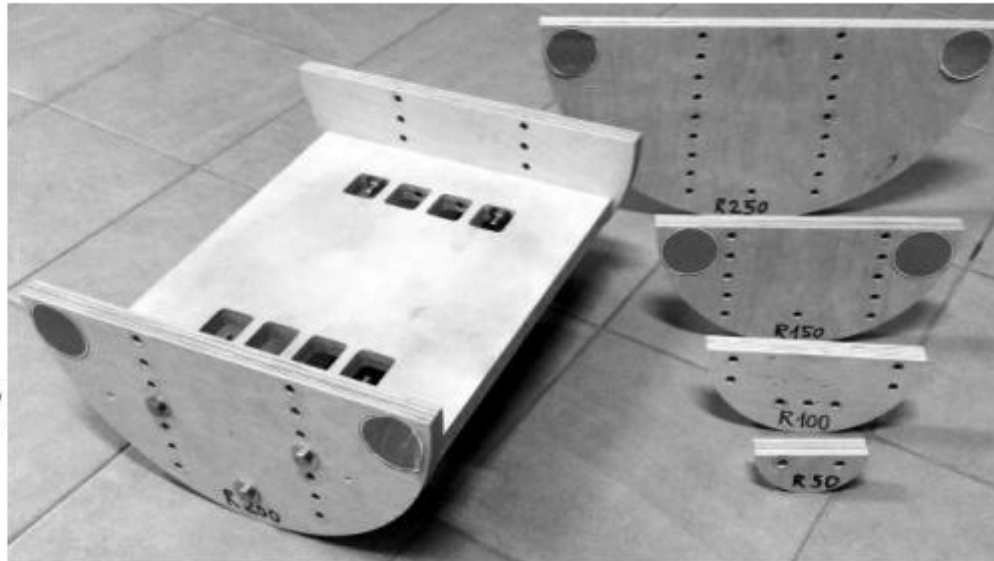
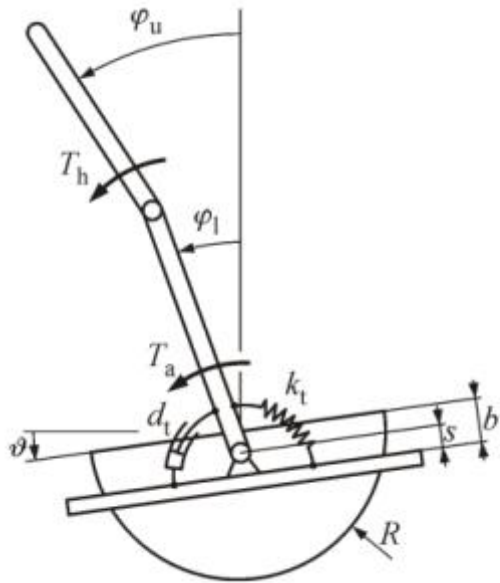
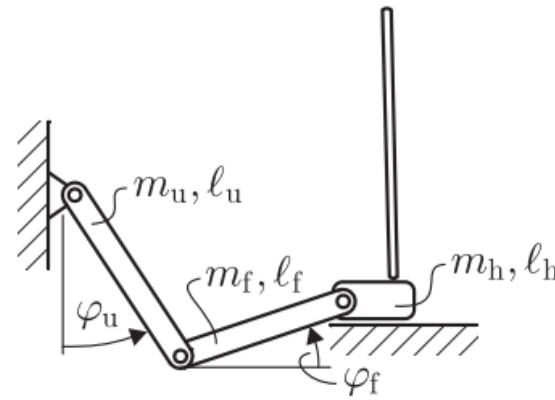
1. spindle
2. collet
3. flexible workpiece
4. electromagnetic actuator
5. position sensor
6. cooling vent

- Gördülési instabilitások
- Mikromobilitási eszközök stabilitása
- Vontatott járművek stabilitása
- Autonóm járművek dinamikája
- Ember-jármű dinamika modellezése

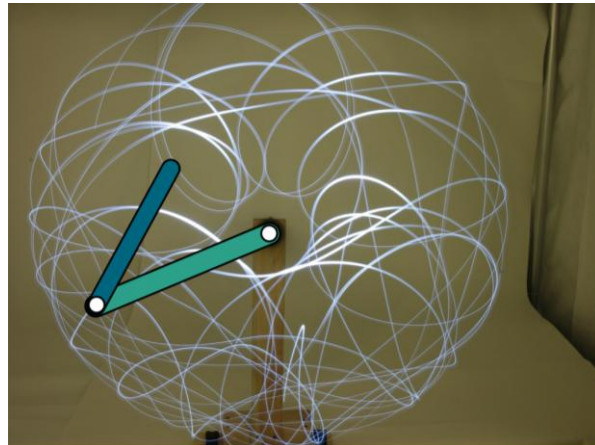
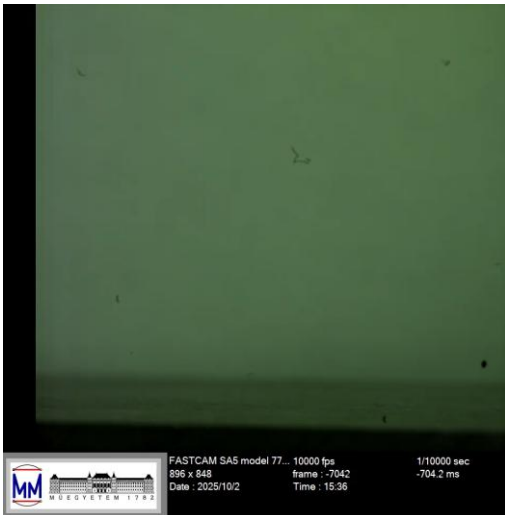
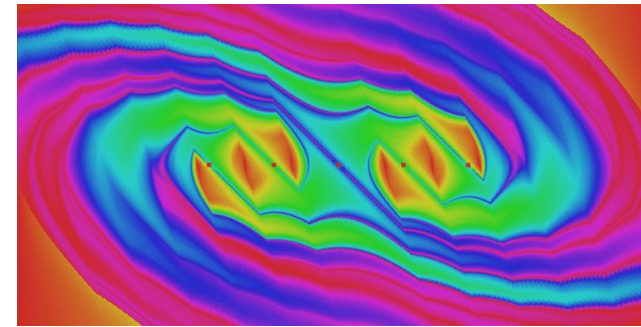
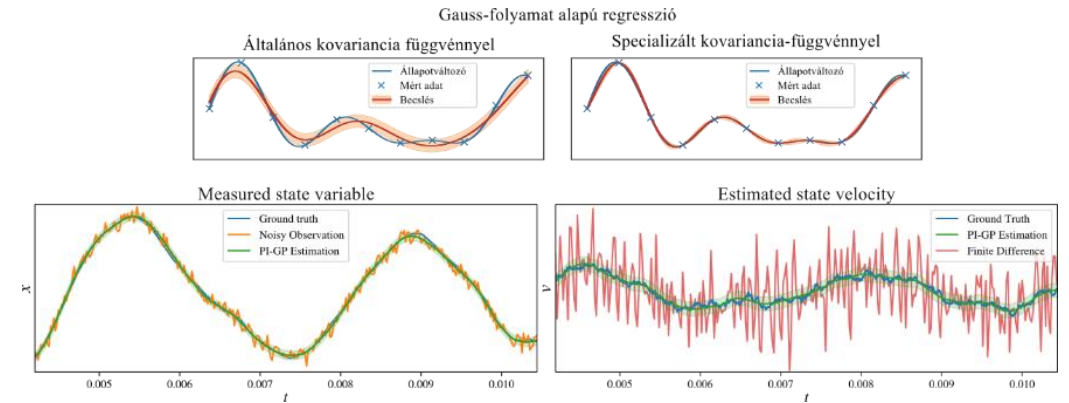

Kutatás – Emberi egyensúlyozás, biomechanika

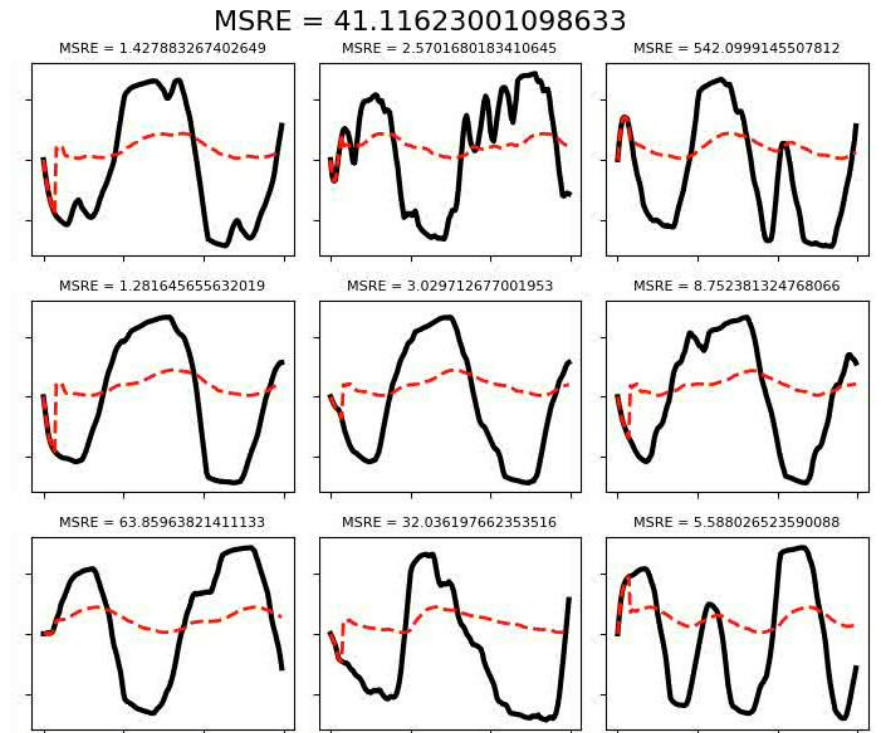
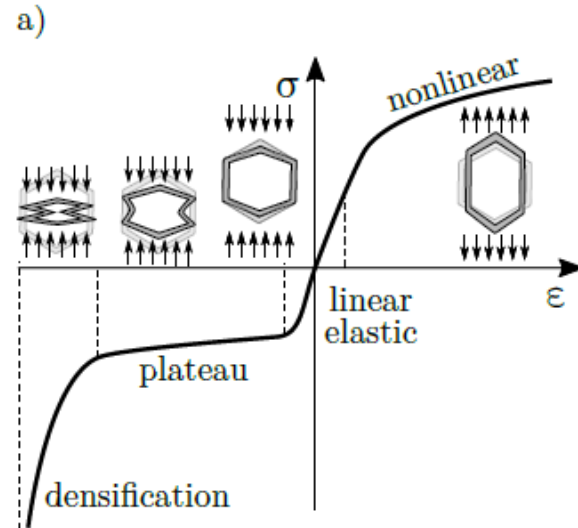
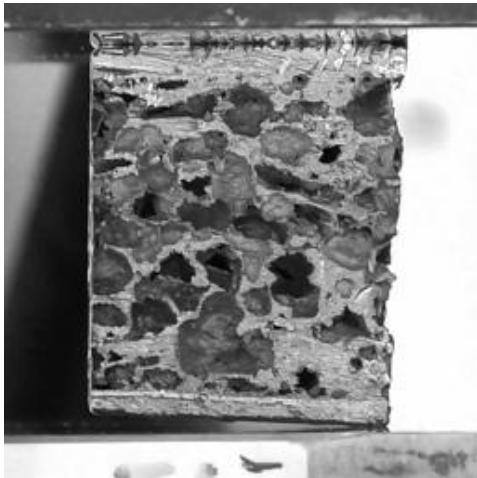
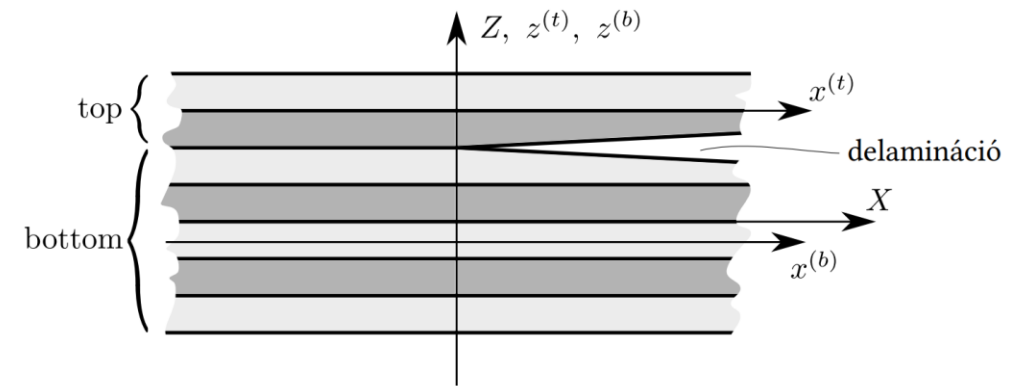
- Emberi egyensúlyozás modellezése
- Stabilitásvesztés (elesés) okainak vizsgálata
- Rúdegyensúlyozás kísérleti és szimulációs vizsgálata
- Érzékszervek szerepének elemzése
- Sportmozgások vizsgálata
- Emberi mozgások az űrben

- Öngerjesztett rezgések (ingaóra, shimmy)
- Bifurkációk (paraméterváltoztatás hatása)
- Kaotikus viselkedések (digitális szabályozások, egyszerű rendszerek bonyolult viselkedésekkel)
- Rendszeridentifikáció nemlineáris tartományban
- Kontakt modellek pontos leírása
- Digitális rendszerek időkésése
- Sztochasztikus rendszerek

- Véges rugalmas-képlékeny alakváltozások
- Geometriai és anyagi nemlinearitások
- Sejtszerkezetű anyagok modellezése (polimer- és fém habok)
- Időfüggő anyagi viselkedés (viszkoelasztika)
- Lágú anyagok mechanikai viselkedése
- Végeselem módszer, adatalapú módszerek
- Kompozitok: anizotróp viselkedés, delamináció
- Szerkezeti stabilitásvesztések, tönkremenetelek (kihajlás)

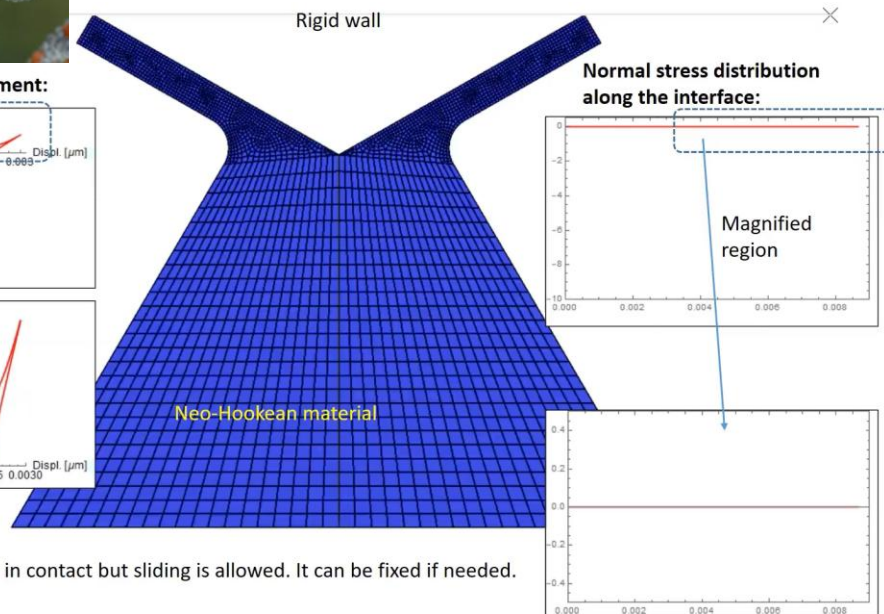
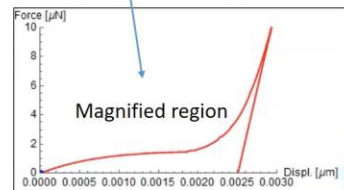
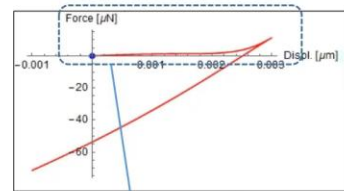

Kutatás – Szerkezetek mechanikája

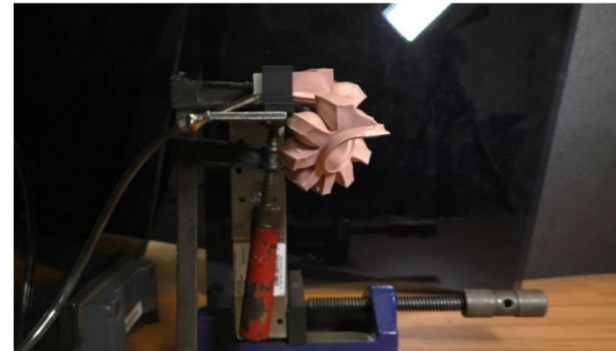
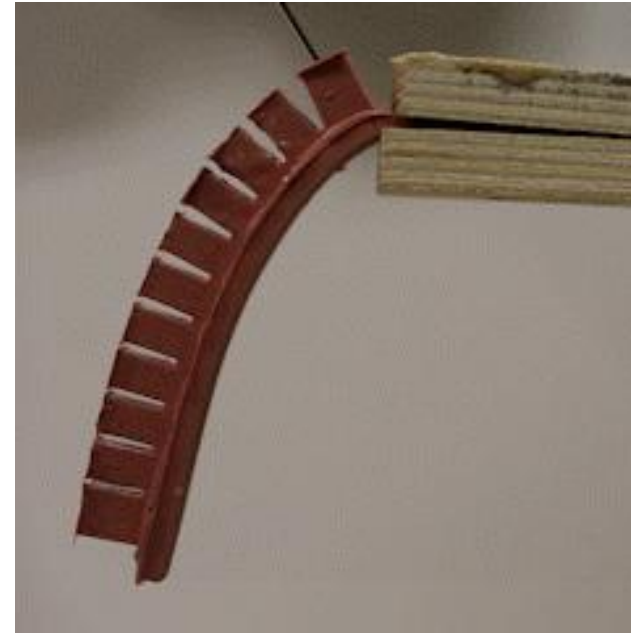
- Lág robotok tervezése, modellezése, szabályozása
- Biológiailag inspirált szerkezetek modellezése
- Kapcsolt feladatok (áramlás-hőtan)
- MEMS rendszerek modellezése

Loading force VS Displacement:

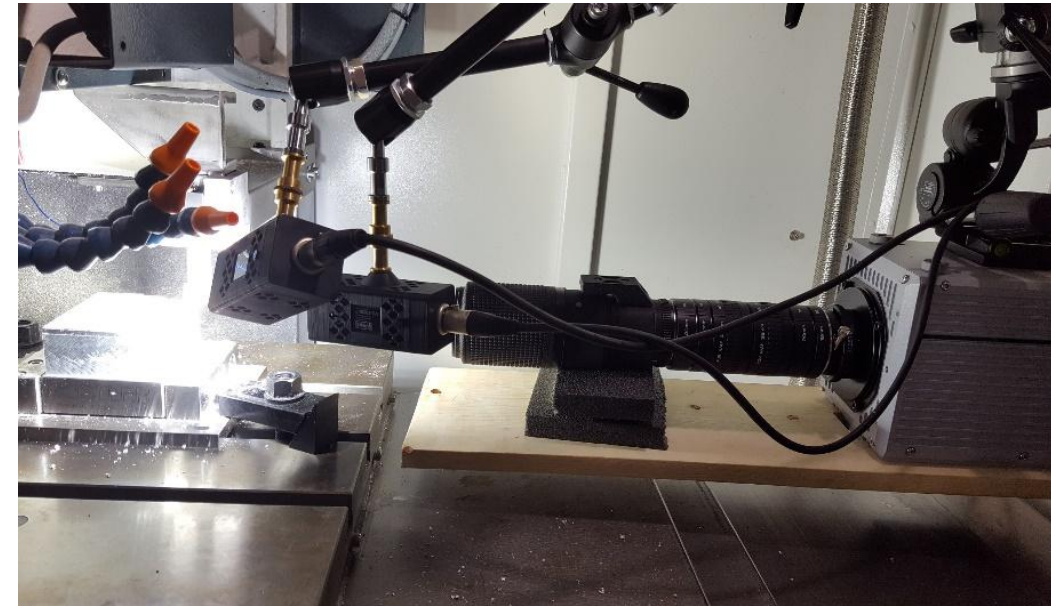
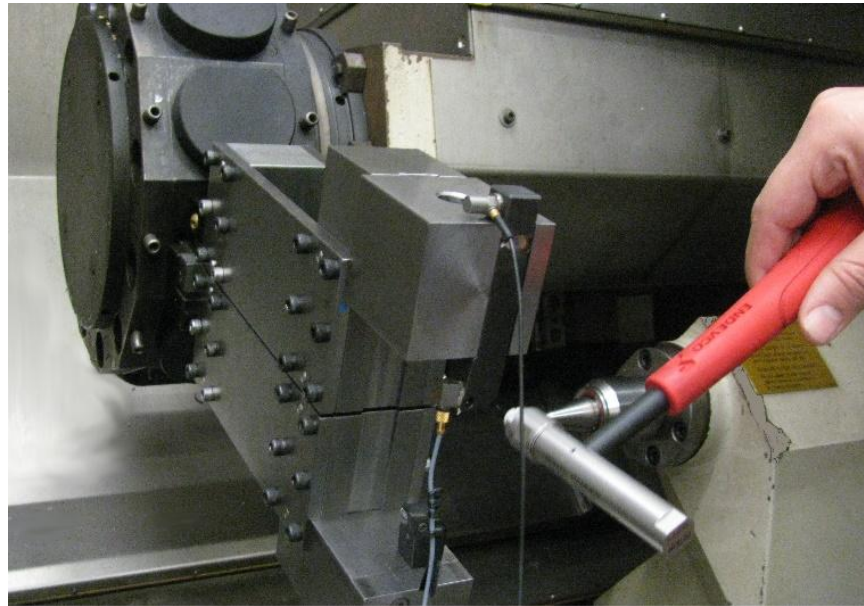

Nodes after contact kept in contact but sliding is allowed. It can be fixed if needed.

Laboreszközök

- Mérőműszerek
- Dinamikus gerjesztők
- Gyorskamera
- Kamerarendszerek
- Anyagvizsgáló eszközök
- CNC megmunkálóközpont

6. félév után – legalább 6 hét **kötelező** szakmai gyakorlat

- A szervezés mindenki saját feladata, DE
- a GM szakirányosoknak a **tanszék segít a szervezésben**

A Tanszékkel kapcsolatban álló ipari partnerek:

- C3D Műszaki Tanácsadó Kft
- Continental
- Direct-Line Kft
- eCon Engineering Kft
- FESTO-AM Kft
- Furukawa Electric Institute of Technology (FETI)
- GE HUNGARY Kft
- KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft
- KNORR-BREMSE Vasúti Jármű Rendszerek Hungária Kft
- LUK Savaria Kft
- Paksi Atomerőmű Zrt
- Robert Bosch Hungary Kft
- SIEMENS ZRt

A korábbi évekből

- Nemlineáris anyagi viselkedések analízise saját fejlesztés DIC szoftver használatával
- Szelektív forrasztás optimalizálása
- Egyensúlyozást segítő "Balance Board" tervezése
- Két szabadságfokú mechanikai rendszer digitális pozíciószabályozása
- Ütközési energia elnyelő elem (crashbox) kézi és gépi optimalizálása
- Gyakorlati modell pneumatikus fékszerkezetek hőmérséklet becsléséhez
- A transzformátorok vasszerkezete és az ott fellépő szilárdságtani problémák végelelemes és analitikus modellezése
- Kísérleti eszköz fejlesztése és vizsgálata egyenáramú motor pozíciószabályozásához
- Súrlódási veszteségek beépítése ablaktörlő rendszer végelelemes modelljébe
- Pneumatikus trélerszimulátor tervezése és építése teszt-padi és járműves környezetbe
- Hátlapkontakt vizsgálata marási folyamatokban

Nemlineáris anyagi viselkedések analízise saját fejlesztésű DIC szoftver használatával

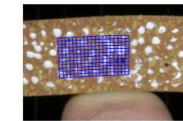
BILIK PÉTER

Mechatronikai mérnöki BSc, Gépészeti Modellezés Specializáció, 2017/2018/I.

Témavezető: Dr. Kossa Attila, egyetemi docens, kossa@mm.bme.hu

1. Bevezetés

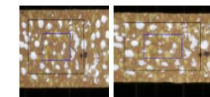
A digitális képkorreláción alapuló képelemzés egy modern módja az anyagvizsgálatnak. Segítségével olyan anyagi jellemzők határozhatók meg, melyeket a hagyományos módszerekkel nem lehetne, illetve nagyon körülményes lenne meghatározni.

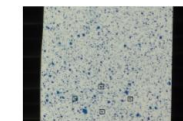
1. ábra. Az elkészült DIC szoftver működés közben

2. Alkalmazott módszerek

A DIC szoftver elkészítését gyakorlatilag a nulláról keztem így rengeteg mindennek kellett utánanézniem, hogy elkészíthessem a szoftvert. Így foglalkoztam a DIC szoftverekhez készült próbatetek felfestésével a "speckle-pattern"-el (3. ábra), a DIC képelemzés során használatos "matching" algoritmusokkal (2. ábra), illetve fejlesztéseket próbáltam ki az eredeti használatukhoz képest. Végül elkészítettem a DIC szoftvert, és felhasználtam, hogy vizsgáljak nemlineáris viselkedésű anyagokat.

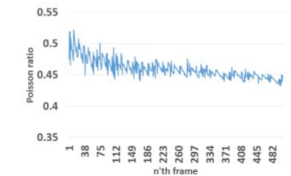
2. ábra. Matching algoritmusok fejlesztése

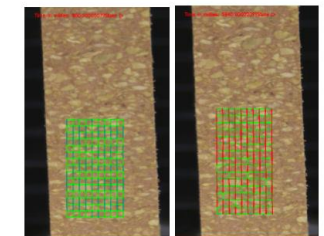
3. ábra. Különböző anyagokon használt speckle-pattern

3. Eredmények

A DIC szoftver használatával sikerült az egyes anyagok Poisson-tényezőit időben ábrázolnom (4. ábra). Továbbá sikerült a teljes elmozdulásmezőt mérnem és megjelenítenem (5. ábra).

4. ábra. Különböző mérésekhez tartozó $\nu(t)$ diagram

5. ábra. Az elmozdulásmező megjelenítése

4. Összefoglalás

A DIC eljárás egy nagyon sokoldalú megoldást nyújt elmozdulásmezők vizsgálatára. Így bármely mérnöki területen, legyen az áramlási vizsgálatok, vagy mikron nagyságú alkatrészek vizsgálata, nagy előnyököt jelenthet a használata. Ezen okokból kifolyólag érdemes megismerni, és fejleszteni.

A korábbi évekből

- A transzformátorok vasszerkezete és az ott fellépő szilárdságtani problémák elemzése végelelemes és analitikus módszerek segítségével
- Az izogeometrikus analízis és a végelelem módszer összehasonlítása
- Két forgórészes rendszer nem szinkron mozgásai
- Szerszámgéprezgések csökkentése abszorberrel
- Károsodott áramlástechnikai berendezések diagnosztikai vizsgálata
- Inertert tartalmazó felfüggesztés vizsgálata kerékagymotoros járművek esetén
- Közlekedés dinamikájának modellezése periodikus zavarások jelenlétében
- Szupravezető tekercs lehetséges hűtésének szimulációs vizsgálata
- Puli holdjáró járószerkezetének mechanikai vizsgálata
- Piezorezisztív nyomásérzékelő szilárdsági vizsgálata
- Részecske-raj módszer alkalmazása vízmű üzemvitelének optimalálására.
- Akadozó csúszás környezetszimulációja
- Kerékpár függőleges síkban való mozgásának vizsgálata
- Utánfutós járművek stabilitása

Nemlineáris anyagi videlkedések analízise saját fejlesztésű DIC szoftver használatával

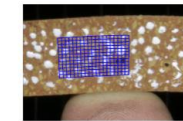
BILIK PÉTER

Mechatronikai mérnöki BSc, Gépészeti Modellezés Specializáció, 2017/2018/I.

Témavezető: Dr. Kossa Attila, egyetemi docens, kossa@mm.bme.hu

1. Bevezetés

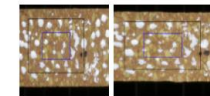
A digitális képpelkorréláción alapuló képelemzés egy modern módja az anyagvizsgálatnak. Segítségével olyan anyagi jellemzők határozhatók meg, melyeket a hagyományos módszerekkel nem lehetne, illetve nagyon körülményes lenne meghatározni.

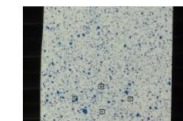
1. ábra. Az elkészült DIC szoftver működés közben

2. Alkalmazott módszerek

A DIC szoftver elkészítését gyakorlatilag a nulláról keztem így rengeteg mindennek kellett utánanézniem, hogy elkészíthessem a szoftvert. Így foglalkoztam a DIC szoftverekhez készült próbatetek fellesztésével a "speckle-pattern"-el (3. ábra), a DIC képelemzés során használatos "matching" algoritmusokkal (2. ábra), illetve fejlesztéseket próbáltam ki az eredeti használatukhoz képest. Végül elkészítettem a DIC szoftvert, és felhasználtam, hogy vizsgáljak nemlineáris viselkedésű anyagokat.

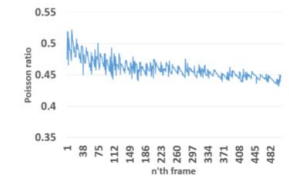
2. ábra. Matching algoritmusok fejlesztése

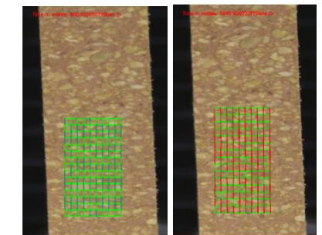
3. ábra. Különböző anyagokon használt speckle-pattern

3. Eredmények

A DIC szoftver használatával sikerült az egyes anyagok Poisson-tényezőit időben ábrázolnom (4. ábra). Továbbá sikerült a teljes elmozdulásmezőt mérnem és megjelenítenem (5. ábra).

4. ábra. Különböző mérésekhez tartozó $\nu(t)$ diagram

5. ábra. Az elmozdulásmező megjelenítése

4. Összefoglalás

A DIC eljárás egy nagyon sokoldalú megoldást nyújt elmozdulásmezők vizsgálatára. Így bármely mérnöki területen, legyen az áramlástan vizsgálatok, vagy mikron nagyságú alkatrészek vizsgálata, nagy előnyököt jelenthet a használata. Ezen okokból kifolyólag érdemes megismerni, és fejleszteni.

Mechanikai Mentorprogram

Célunk...

... egy olyan mentorrendszer létrehozása a BSc specializációink (gépészeti fejlesztő és gépészeti modellezés) hallgatói számára, amely a tantárgyi követelmények mellett segíti a szakmai fejlődésüket és a specializációkon résztvevők közötti közösségteremtést.

Elérhetőségek

- Honlap: <http://www.mm.bme.hu/memento>
- Email: memento@mm.bme.hu
- TEAMS csoport

Köszönjük a figyelmet!